

Erembodegem (Aalst)
Alfons Van de Maelestraat 82-82A
mei 2021

J. VAN NUFFEL, P. BILLEMONT & A. DE LOGI

DL&H-Nota

Colofon

Project
Erembodegem Alfons Van de Maelestraat
Nota
Archeologienota ID: 16352

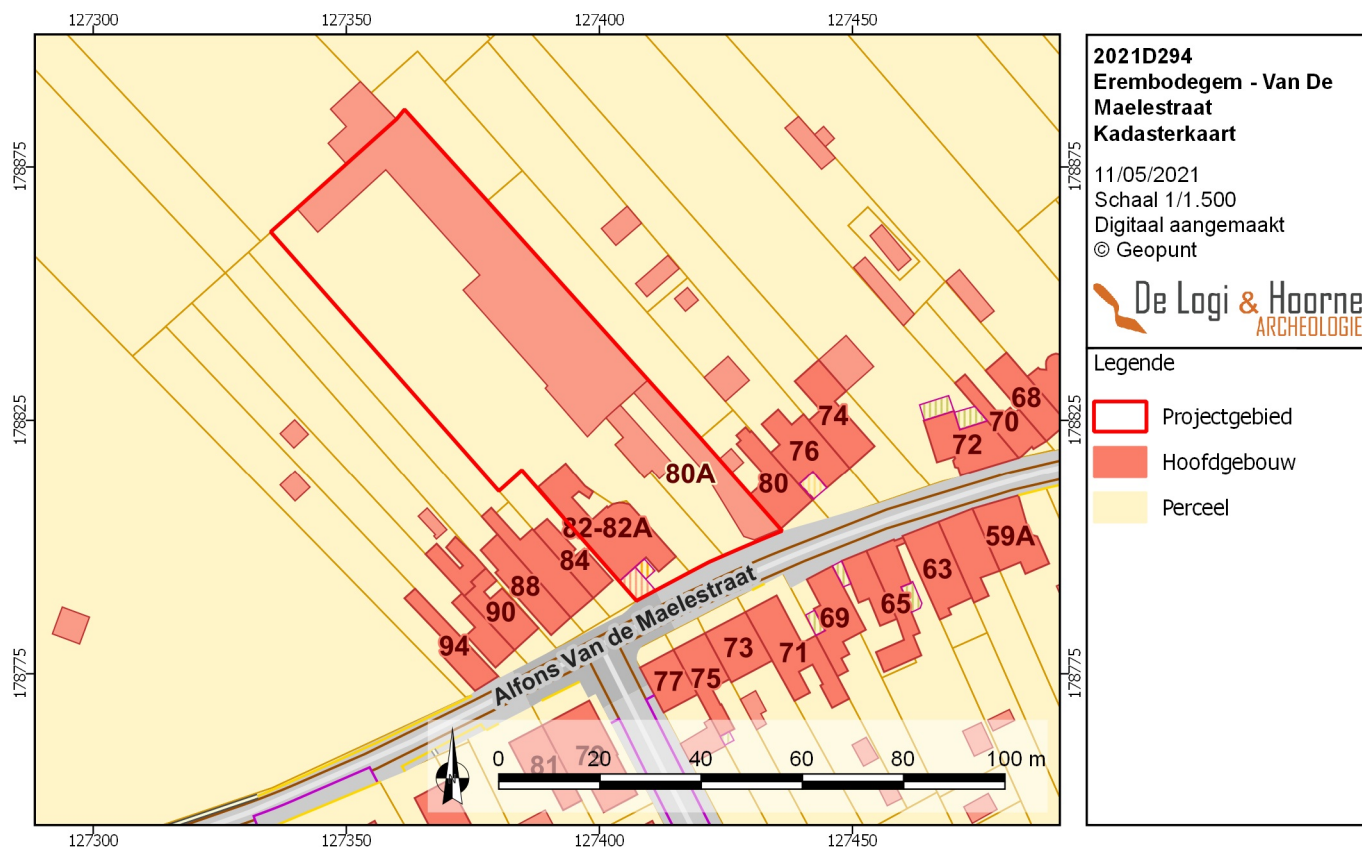
Erkend Archeoloog:
De Logi & Hoorne bv
OE/ERK/Archeoloog/2015/00052
Canadezenlaan 1A
9991 Adegem
BTW BE 0845.028.465 RPR Gent
www.dl-h.be

DL&H Archeologienota
© 2021 – De Logi & Hoorne bv

Niets uit deze publicatie mag vermenigvuldigd worden, opgeslagen in geautomatiseerde gegevensbestanden en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook (digitaal, mechanisch, door fotokopie) zonder toestemming van De Logi & Hoorne bv

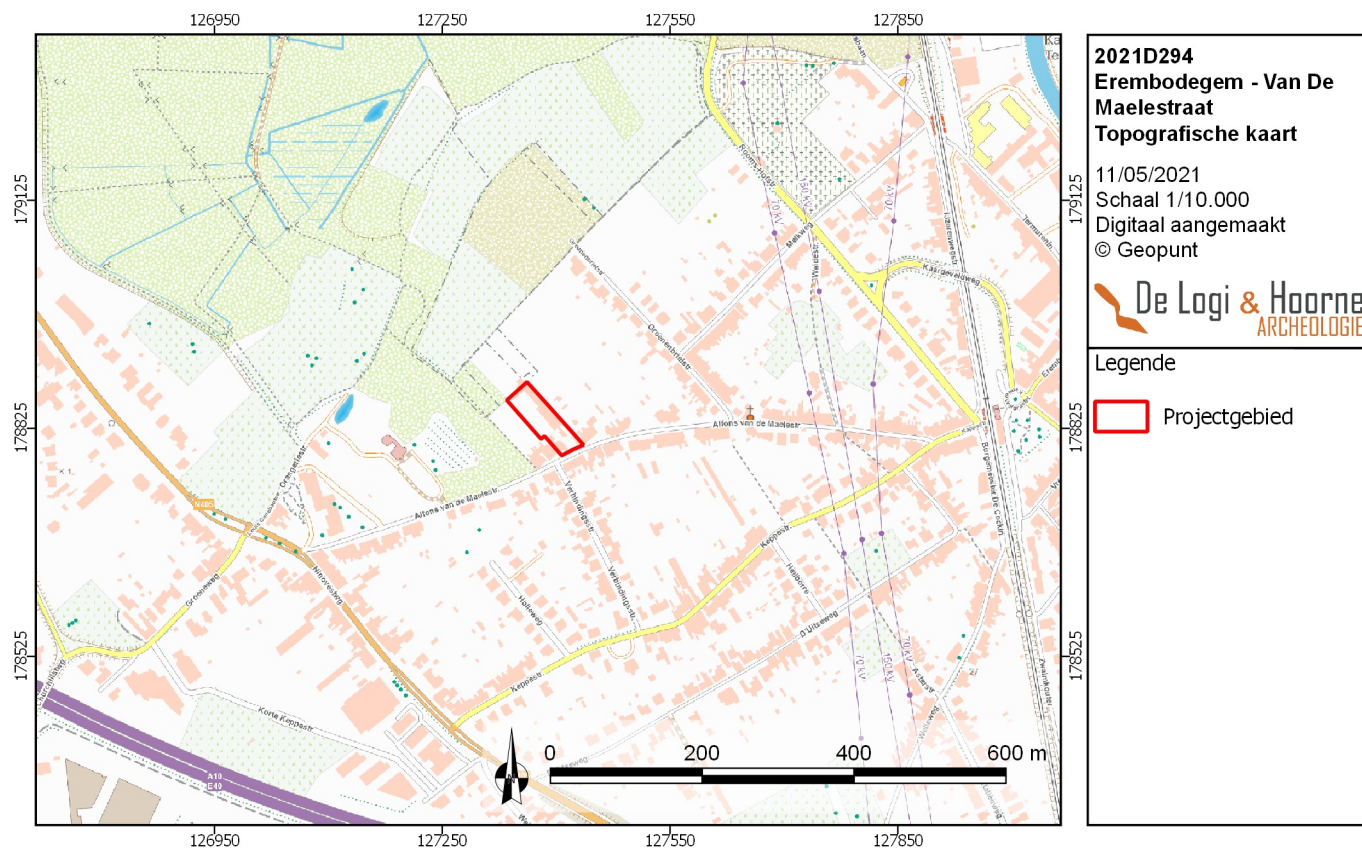
Inhoud

DEEL 1: VERSLAG VAN RESULTATEN	5
Abstract	5
HOOFDSTUK 1: PROEFSLEUVENONDERZOEK	5
1. Beschrijvend gedeelte	5
1.1. Administratieve gegevens	5
1.2. Onderzoeksopdracht	5
1.2.1. Vraagstelling	5
1.2.2. Randvoorwaarden	7
1.3. Onderzoeksstrategie en -methode	7
1.3.1. Motivering	7
1.3.2. Onderzocht gebied in cijfers	8
1.3.3. Vondstselectie en staalname	8
1.3.4. Organisatie en gebruikte materialen	8
1.3.5. Motivering afwijkingen op voorziene strategie	8
1.3.6. Inbreng geconsulteerde specialisten en wetenschappelijk advies	9
2. Assessmentrapport	9
2.1. Methoden, technieken en criteria	9
2.2. Aardkundige opbouw	11
2.2.2. Geomorfologie	11
2.3. Assessment van de sporen, spoorcombinaties en archeologische structuren	11
2.3.1. Stratigrafische opbouw van de archeologische site	16
2.3.2. Het sporenbestand algemeen	16
2.4. Assessment van de vondsten	16
2.5. Assessment van de stalen	16
2.6. Conservatie-assessment	16
2.7. Datering en interpretatie van het onderzochte gebied	16
2.8. Confrontatie met eerder uitgevoerd onderzoek	16
2.10. Synthese	18
2.11. Samenvatting	18
HOOFDSTUK 2: BIBLIOGRAFIE EN BIJLAGEN	19
1. Bibliografie	19
2. Bijlagen	20
2.1. Lijst van plannen en kaarten	20
2.3. Fotolijst	21
2.4. Sporenlijst	22
2.5. Referentieprofiel	23
DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	24
1. Gemotiveerd advies voor het al dan niet moeten nemen van maatregelen	24
1.1. Volledigheid uitgevoerde vooronderzoek	24
1.2. Afwezigheid van een archeologische site	24

Figuur 1: Kadasterkaart met aanduiding van het projectgebied (© AGIV)

Figuur 2: Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt)

DEEL 1: VERSLAG VAN RESULTATEN

Abstract

Op de percelen van 3650m² langs de Van der Maelestraat in Erembodegem wordt een meergezinswoning en twee woningen gepland waarvoor een archeologienota (ID 16352) diende opgesteld te worden. De eerste fase hiervan — het bureauonderzoek — kon geen uitsluitel bieden over het archeologisch potentieel van het projectgebied. Er werd bijgevolg een proefsleuvenonderzoek in uitgesteld traject geadviseerd.

Het proefsleuvenonderzoek kon het archeologisch potentieel van het plangebied met de aanleg van 3 proefsleuven en een dwarsseuf voldoende evalueren. Hiermee werd 16,5% van de toegankelijke zone binnen het projectgebied onderzocht. Na de uitvoering van het proefsleuvenonderzoek bleek het projectgebied geen archeologisch interessante sporen te bevatten. Tijdens het vooronderzoek werd vastgesteld dat de aanwezige bodem grotendeels overeenkomt met de bodemtypes op de Belgische bodemkaart. De aangetroffen sporen zijn allen terug te koppelen aan de voormalige 20ste eeuwse bebouwing. Gezien er geen relevante archeologische sporen werden aangetroffen leidt dit tot de conclusie dat het plangebied bij een eventueel vervolgonderzoek geen verdere archeologische kenniswinst kan opleveren. Zodoende is het potentieel op kenniswinst bij een archeologisch vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving zo goed als nihil, waardoor verder terreinonderzoek niet noodzakelijk of nuttig is, gezien de geplande ontwikkelingen hoogstwaarschijnlijk geen archeologische site zullen vernietigen.

HOOFDSTUK 1: PROEFSLEUVENONDERZOEK

1. Beschrijvend gedeelte

1.1. Administratieve gegevens

Projectcode proefsleuvenonderzoek:	2021D294
Sitecode:	ERE-VDM-21
Nummer van het wettelijk depot:	Niet van toepassing
Erkende archeoloog:	De Logi & Hoorne bv OE/ERK/Archeoloog/2015/00052
Locatie projectgebied:	Erembodegem, Aalst (Oost-Vlaanderen, ter hoogte van Alfons Van de Maelestraat 82 en 82A
Bounding box (Lambert72):	punt 1: min. X: 127335,0; min. Y: 178789,4 punt 2: max. X: 127436,1; max. Y: 178886,4
Kadaster:	Aalst, Afdeling 12, Sectie B: 188a2, 188x en 188b2
Oppervlakte projectgebied:	3650m ²
Oppervlakte percelen:	3650m ²
Termijn uitvoering proefsleuvenonderzoek:	10 mei 2021
Termijn uitvoering rapportage:	10-17 mei 2021
Betrokken actoren en specialisten:	Jana Van Nuffel (erkend archeoloog) Patsy Billemon (aardkundige); Sebastiaan Genbrugge (archeoloog); Arthur Nemry (assistent-archeoloog);
Wetenschappelijke advisering:	Niet van toepassing
Kadasterkaart:	Figuur 1
Topografische kaart:	Figuur 2

1.2. Onderzoeksopdracht

1.2.1. Vraagstelling

Dit proefsleuvenonderzoek heeft als doel het archeologisch potentieel van 3650m² langs de Alfons Van de Maelestraat in Erembodegem (Aalst) te bepalen. Na het afronden van het bureauonderzoek en het landschappelijk bodemonderzoek bleven een aantal onderzoeksvragen open, waarop dit onderzoek een antwoord moet formuleren. Op basis van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek moet afgewogen kunnen worden of verdere maatregelen in het kader van het archeologisch vooronderzoek nodig zijn, en welke deze zijn. Uiteindelijk moet dit

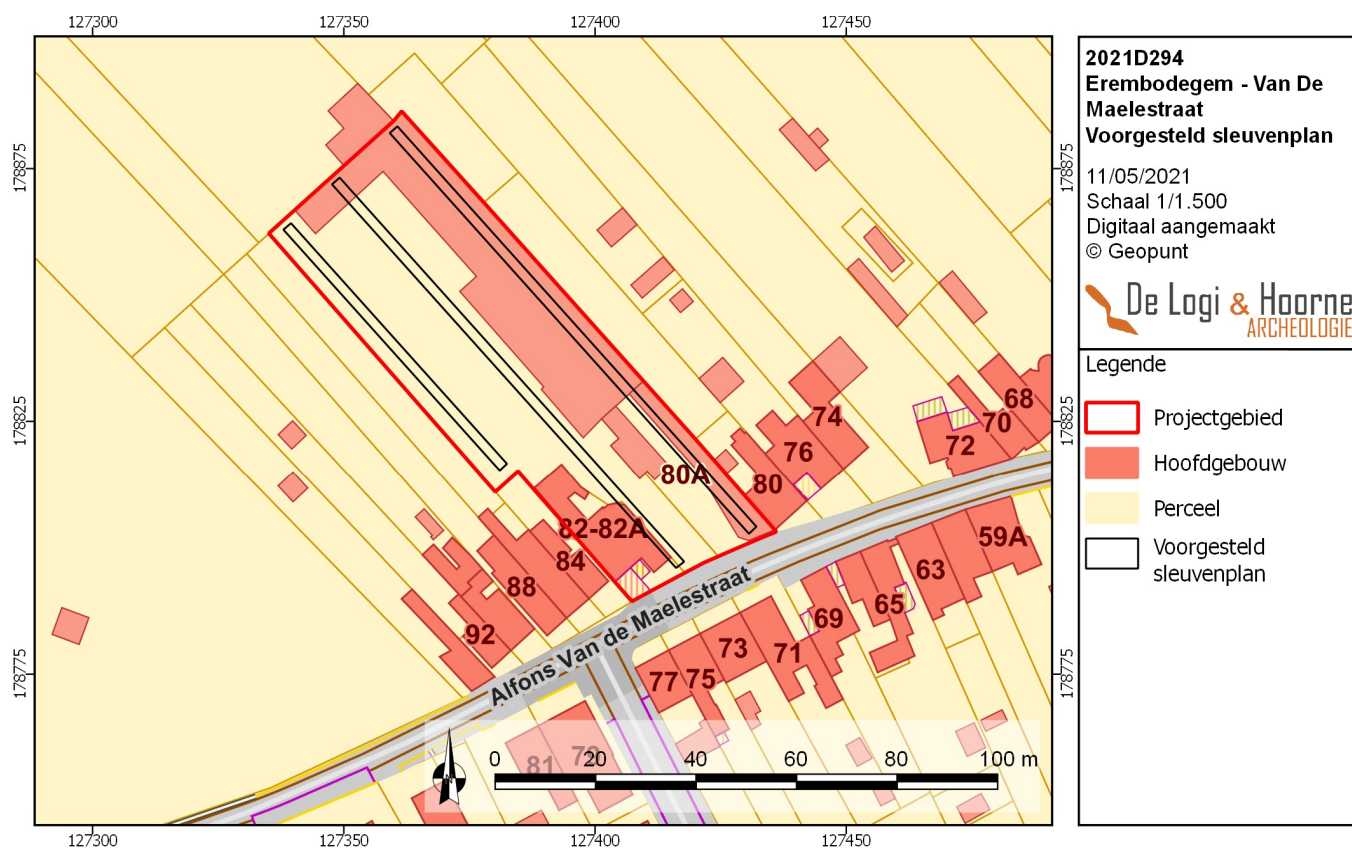
bijdragen aan de finale afweging of voor een (deel van) het projectgebied al dan niet verdergezet onderzoek in de vorm van een archeologische opgraving noodzakelijk is, en of er mogelijkheden tot behoud *in situ* bestaan, en wat hiervoor de voorwaarden en vereisten zijn. Een dergelijke inschatting kan gebeuren na het beantwoorden van de volgende onderzoeksvragen:

- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van een of meerdere archeologische sites?
- Wat is de bodemopbouw? Zijn er lokale variaties binnen de bodemgenese?
- Wat is de impact van bodemvormende factoren of processen op het bewaringspotentieel en de bewaringstoestand van het archeologisch erfgoed?
- Zijn er in de proefsleuven relevante archeologische sporen of (steentijd)artefacten aanwezig?

Indien er relevante archeologische relictten aanwezig zijn:

- Wat is de aard van de grondsporen (natuurlijke en/of antropogeen)?
- Wat is de bewaringstoestand van deze sporen?
- Welke relevante archeologische structuren of vondstconcentraties zijn aanwezig? Wat is hun verspreiding en de densiteit?
- Wat is de datering van de sporen en de daarmee gepaarde fasering?
- In welke sporen of bodemhorizonten zijn er steentijdartefacten aanwezig (in situ of secundair materiaal)?
- Kan er een ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) gemaakt worden van de zones met archeologische sporen of steentijdartefacten?
- Wat is het type vindplaats (bewoning, artistanaal, funerair, religieus, ...) op basis van de aard van de contexten en/of het vondstmateriaal?
- Wat is de impact van de geplande werken op het archeologisch bodemarchief?
- Is er mogelijkheid tot behoud in situ en zijn er eventuele maatregelen nodig om aan het behoudsprincipe te voldoen?
- Indien behoud in situ van het archeologisch erfgoed onmogelijk of onwenselijk is in het kader van de geplande bodemingrepen: kan een afbakening gemaakt worden van bepaalde delen van het terrein die voorafgaand aan de werkzaamheden moeten onderzocht worden?
- Welke site-specifieke vragen moeten bij een eventueel vervolgonderzoek door middel van een

Figuur 3: Voorgesteld proefsleuvenplan binnen het projectgebied (©Geopunt)

opgraving, beantwoord worden?

- Zijn er structuren/sporen die bijzondere aandacht verdienen bij eventueel vervolgonderzoek?
- Welk kennispotentieel heeft de archeologische site op regionaal niveau en in breder perspectief?
- Kan er een inschatting gemaakt worden van de noodzaak en vermoedelijke hoeveelheden van natuurwetenschappelijk onderzoek bij verder vervolgonderzoek?
- Kan er een inschatting gemaakt worden over budget, tijdsduur, personeelsbezetting, personeelskwalificaties en gespecialiseerde begeleiding bij een vervolgonderzoek?

1.2.2. Randvoorwaarden

Het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem kon pas worden uitgevoerd in uitgesteld traject, na het bekomen van de benodigde vergunning en de sloop van enkele aanwezige gebouwen. Om een goede bewaring van het potentieel archeologische bodemarchief te bekomen, werden enkele voorwaarden opgelegd ter bescherming van het mogelijk aanwezige archeologisch erfgoed. Bij de sloop van de bebouwing mocht de impact van de sloopwerken op de bodem niet groter zijn dan de reeds toegediende schade, veroorzaakt bij de oorspronkelijke aanleg van deze gebouwen. Hetzelfde gold voor de aanwezige verhardingen. Deze dienden omzichtig verwijderd te worden, zonder verdere schade toe te brengen aan het bodemarchief. Deze voorwaarden werden gerespecteerd.

1.3. Onderzoeksstrategie en -methode

1.3.1. Motivering

Voor de inplanting van de proefsleuven werd geopteerd om, zoals bepaald in de archeologienota voor het uitvoeren van archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem in uitgesteld traject 3 sleuven aan te leggen. Op die manier kon het projectgebied conform de Code van Goede Praktijk, onderzocht worden door middel van parallelle continue proefsleuven over de volledige oppervlakte van het betrokken perceel. Hierbij bedroeg de afstand tussen de proefsleuven maximaal 15m, as op as.

Figuur 4: Uitgevoerd proefputplan binnen het projectgebied (© Geopunt)

Met dit proefsleuvenschema was voorzien 13% van het plangebied te onderzoeken. De inplanting van de dwarssleuf werd tijdens het veldwerk bepaald op basis van de meest relevante sporen in de proefsleuven. Dwarssleuf 1003, tussen sleuf 0002 en 0003 werd aangelegd ter hoogte van een zone waarin weinig tot geen recente verstoringen verwacht werden. Binnen dit proefsleuvenonderzoek werd geopteerd om het bodemkundig onderzoek uit te voeren op basis van de bodemprofielen conform de Code van goede Praktijk.

De proefsleuven en bijhorende kijkvensters dienden conform de Code van Goede Praktijk aangelegd te worden met een graafmachine voorzien van rupsbanden en een tandeloze, 2m brede graafbak. Om de diepte van het archeologisch vlak te bepalen, dient de kraan steeds begeleid te worden door minstens één archeoloog en moeten alle verdere voorschriften uit de Code van Goede Praktijk gevolgd te worden.

1.3.2. Onderzocht gebied in cijfers

Voor het projectgebied werd uiteindelijk 439m², ofwel 12,1% van het projectgebied onderzocht door de aanleg van proefsleuven. 25m², ofwel 0,1% werd onderzocht door de aanleg van kijkvensters. Dit komt neer op 12,2% van het totale projectgebied (zie hoofdstuk 1.3.5. Motivering afwijkingen op voorziene strategie).

1.3.3. Vondstselectie en staalname

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden geen vondsten aangetroffen en ingezameld (*zie infra*). Daarnaast werden er wegens de afwezigheid van archeologisch relevante sporen, geen staalnames uitgevoerd.

1.3.4. Organisatie en gebruikte materialen

Het vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven werd uitgevoerd op 10 mei 2021 door Jana Van Nuffel, Patsy Billemon, Sebastiaan Genbrugge en Arthur Nemry. Aardkundige Patsy Billemon analyseerde de verschillende bodemprofielen op het terrein.

Conform de code van Goede Praktijk en zoals vermeld in de archeologienota werd de aanleg van de proefsleuven en kijkvensters uitgevoerd met een graafmachine voorzien van rupsbanden en een tandeloze graafbak van 2m breed, en dit door de firma Ronny De Pourcq. De sporen, bodemprofielen en vondsten zijn geregistreerd via een iPad Pro in een interne databank van het type File Maker Pro 13, terwijl alle opmetingen op het terrein zijn uitgevoerd met een gps-toestel Trimble type R10 GNSS. Alle sporen die in de sleuven zijn aangetroffen, werden opgeschaafd, gefotografeerd, opgemeten met het gps-toestel en beschreven in een database. De sporen kregen een uniek nummer dat is samengesteld uit het nummer van de sleuf of kijkvenster (sleuven 0001 tot en met 0003 en kijkvenster 1003) gevolgd door een volgnummer per sleuf (01, 02...). In een aantal sleuven werd een bodemprofiel aangelegd om de opbouw van de bodem te registreren. Elk profiel is gefotografeerd, ingemeten met het gps-toestel en uitvoerig bestudeerd door de assistent-aardkundige. De randen van de proefsleuven, kijkvensters, hoogtes van maaiveld en archeologisch vlak zijn opgemeten met het gps-toestel. Daarna zijn het plangebied in het algemeen en de sporen in het bijzonder met een metaaldetector type ADX-150 van XP onderzocht op de aanwezigheid van metaalvondsten. Het metaaldetectieonderzoek tijdens het proefsleuvenonderzoek leverde geen relevante vondsten op. Alle andere registraties op het terrein en tijdens de verwerkingsfase gebeuren conform de Code van Goede Praktijk. Deze nota is een verslag van de bekomen resultaten.

1.3.5. Motivering afwijkingen op voorziene strategie

Tijdens het onderzoek werd, zoals gesteld in de archeologienota voor archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem en volgens de normen van de Code van de Goede Praktijk, geopteerd voor het aanleggen van 3 sleuven door middel van een kraan met tandeloze graafbak van 2m. De vooropgestelde oriëntaties van de sleuven bleven grotendeels ongewijzigd. Door de aanwezigheid van een groot uitbraakspoor van ongeveer 322m² ter hoogte van de voormalige kelder van het woonhuis langs de westelijke zijde van het projectgebied werden sleuf 0001 en 0002 enigszins ingekort. Sleuf 0003 werd eveneens ingekort omdat de werfinrit tot het projectgebied met een oppervlakte van ongeveer 700m² op het moment van het proefsleuvenonderzoek nog niet volledig was opgebroken. Uiteindelijk werd 439m², ofwel 16,5% van de toegankelijke zone met een oppervlakte van 2628m² binnen het projectgebied, onderzocht door de aanleg van proefsleuven. 25m², ofwel 0,1% werd onderzocht met kijkvensters. Dit komt in totaal neer op 16,7% van het toegankelijke projectgebied.

1.3.6. Inbreng geconsulteerde specialisten en wetenschappelijk advies

Voor de registratie en interpretatie van de verschillende bodemprofielen is beroep gedaan op aardkundige Patsy Billemon.

2. Assessmentrapport

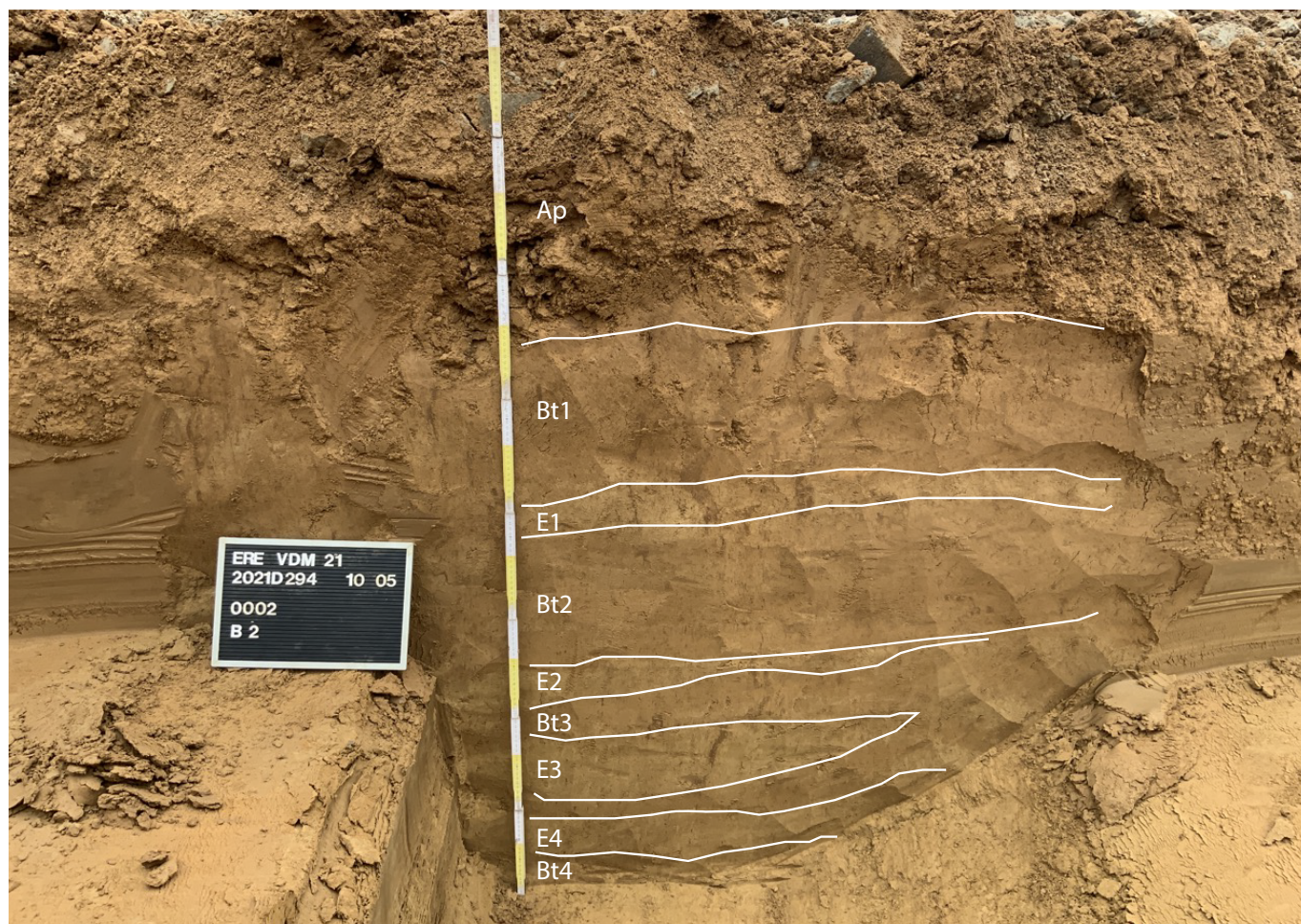
2.1. Methoden, technieken en criteria

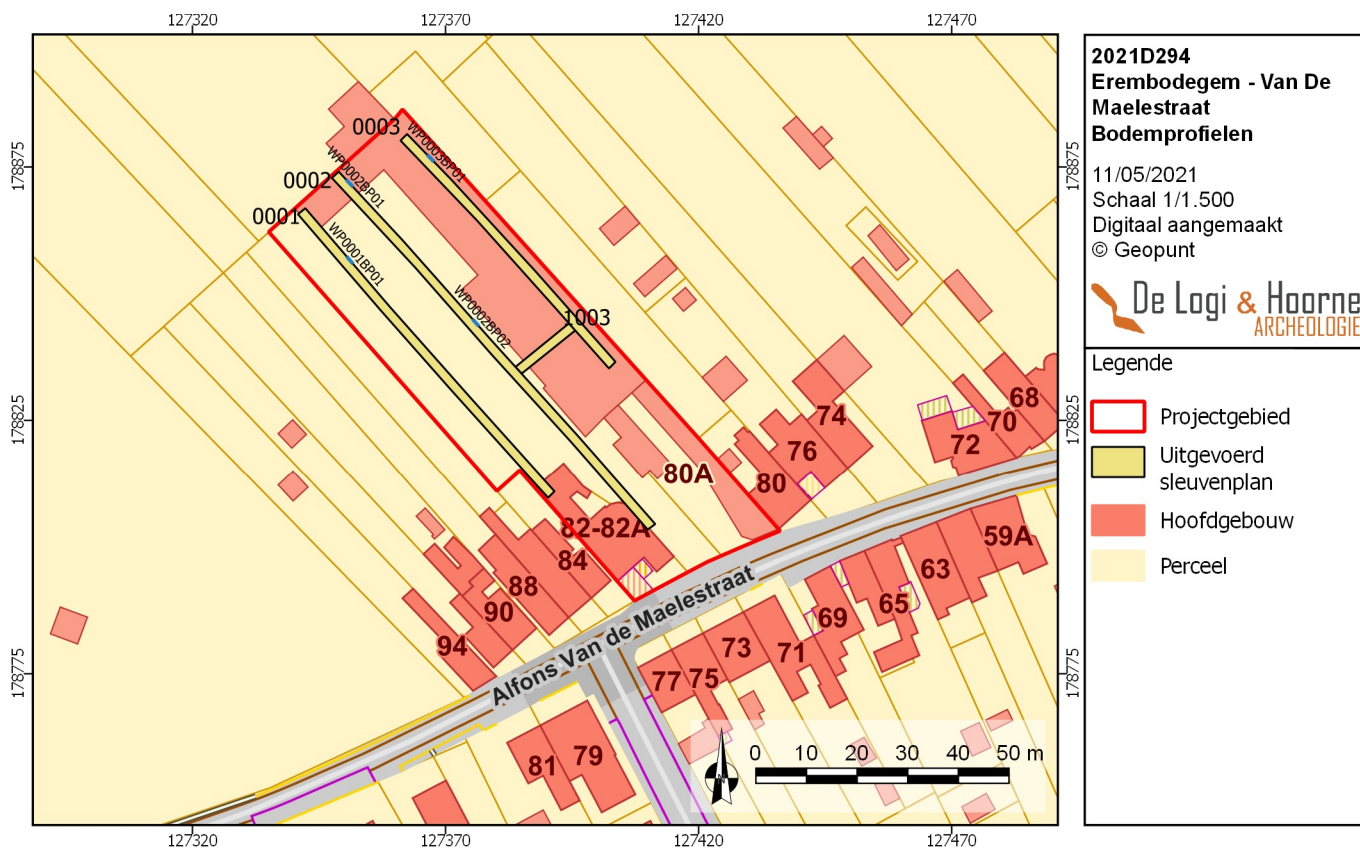
Dit assessmentrapport omvat alle informatie afkomstig uit het proefsleuvenonderzoek, met name al de relevante gegevens die met deze onderzoeksmethode over het projectgebied verzameld kunnen worden en bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Vanuit dit assessment van het plangebied moet een goede motivering mogelijk zijn over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen maatregelen.

Voor het assessment van de vondsten wordt elke aangetroffen materiaalcategorie per spoor apart bekeken. Daarbij wordt een kwantificatie uitgevoerd en indien mogelijk een datering naar voor geschoven. Bij het bekijken van het materiaal wordt een onderscheid gemaakt tussen wat als vondstensemble of als uitzonderlijke vondsten moet worden beschreven. De beschrijving van de vondstensembles en de uitzonderlijke vondsten gebeurt conform aan de richtlijnen volgens de Code Van Goede Praktijk (11.3.2.2 Assessment van vondsten: vondstensembles en 11.3.2.3 Assessment van vondsten: uitzonderlijke vondsten).

Voor het assessment van de sporen, spoorcombinaties en archeologische structuren worden de aanwijzingen van de Code Van Goede Praktijk nageleefd (11.3.4. Assessment van sporen, sporencombinaties en archeologische structuren). Het assessment van de sporen houdt in dat op basis van alle verzamelde gegevens over de sporen, in combinatie met de assessmentrapporten

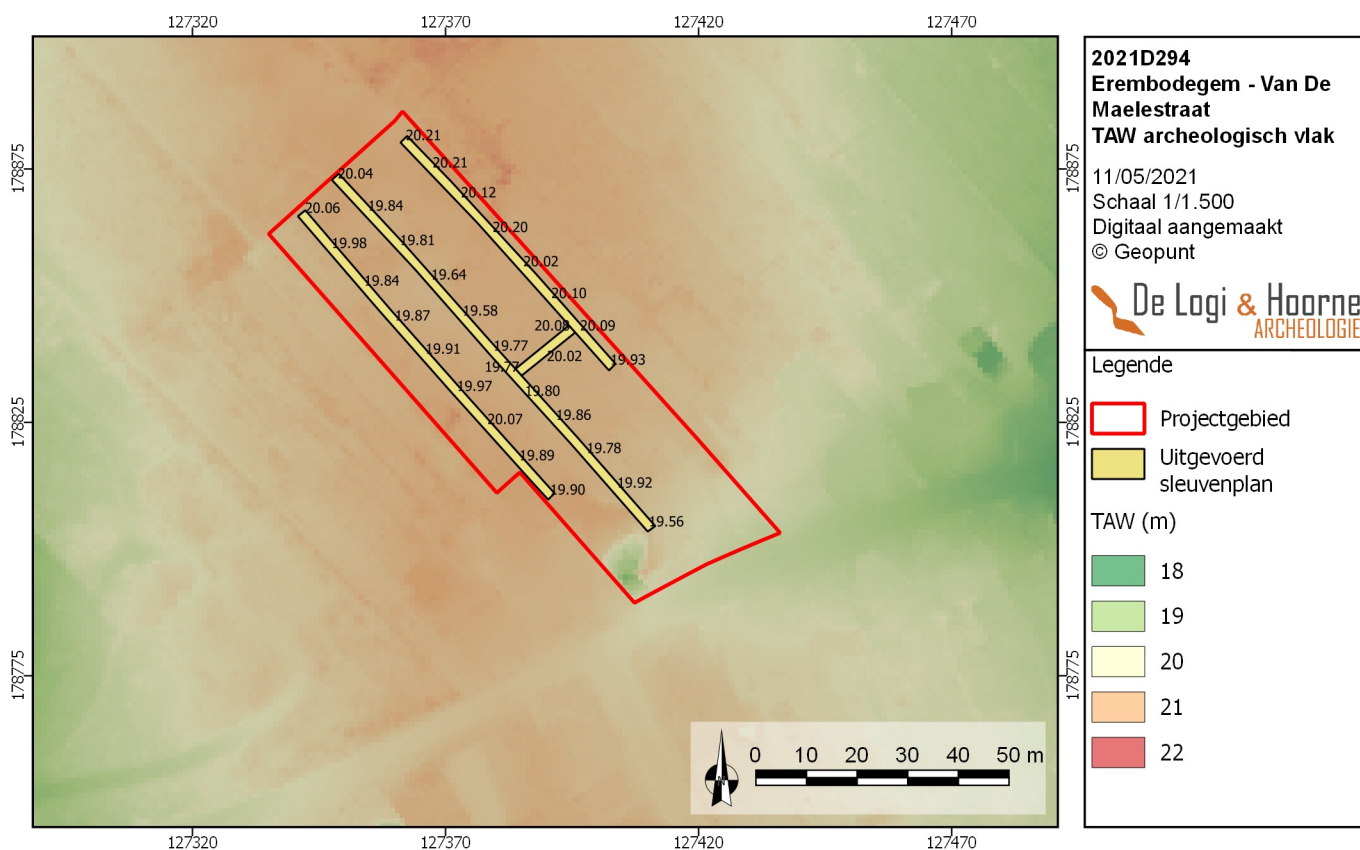
Figuur 5: Foto van referentieprofiel 01

Figuur 6: Geregistreerde profielwanden binnen het projectgebied (© Geopunt)

Figuur 7: Absolute waarde van het archeologisch niveau binnen het projectgebied (© Geopunt)

van de vondsten en stalen, een inschatting wordt gemaakt over de tafonomie en de mogelijke functie van de sporen. De sporen, spoorcombinaties en structuren worden beschreven, hun bewaringstoestand, en typologische, chronologische en ruimtelijke indeling worden onderzocht en behandeld. Aan de hand van deze gegevens wordt per dateringsfase het potentieel aan kennisvermeerdering ingeschat en meegedeeld.

Alle aangemaakte gegevens — dit omvat deze nota, de foto's, de figuren, de lijsten, de plannen kaarten en lagen in GIS — worden digitaal bewaard op minstens twee individuele dragers zodat ze bij vernietiging van één drager niet verloren zijn.

2.2. Aardkundige opbouw

Op de bodemkaart staat het projectgebied aangeduid onder twee verschillende bodemtypes. Het noordwestelijke deel van het projectgebied bestaat uit een droge leembodem met textuur B-horizont (Aba1). Dit bodemtype is ontwikkeld in de Pleistocene loessafzettingen en is gekenmerkt door de aanwezigheid van een textuur Bts-horizont (klei en sesquioxiden aanrijking) (VAN RANST & SYS 2000). Volgens de World Reference Base-classificatie (WRB) gaat het hier om zogenaamde *Nudiargic Luvisols* (Siltic). Dit impliceert een zandlemige tot lemige bodem met een kleiaanrijkingshorizont binnen de eerste meter onder het maaiveld, meer bepaald net onder of in de ploeglaag (DONDEYNE *et al.* 2015: 23). Het grootste deel van het projectgebied bestaat uit een door de mens beïnvloede bodem: kunstmatige gronden of bebouwde gronden (OB). De World Reference Base-classificatie spreekt hier over een zogenaamde Technosol/Not Surveyed (DONDEYNE *et al.* 2015: 8).

De bodemopbouw werd tijdens het proefsleuvenonderzoek onderzocht aan de hand van vier bodemprofielen verspreid over het volledige projectgebied. Bodemprofiel BP0202 werd geselecteerd als referentieprofiel.

Referentieprofiel BP0202 bestaat uit een Ap-horizont met een dikte van 0,55m en een bruine kleur. Hieronder kan een Bt-horizont worden herkend, gekenmerkt door een grijsbruine kleur veroorzaakt door de aanrijking aan kleimineralen. Deze horizont heeft een dikte van 0,30m. De volgende horizont heeft een beige kleur en een zandlemige textuur. Deze horizont heeft een dikte van 0,10m en wordt gekenmerkt door uitlogingsprocessen (E-horizont). Onder deze horizont kunnen nog verschillende afwisselende aanrijkings- en uitlogingshorizonten worden herkend. De C-horizont werd niet bereikt.

De overige bodemprofielen kunnen aan dit referentieprofiel worden gelinkt. Enkele variaties kunnen echter worden waargenomen. Zo kan de afwisseling tussen de Bt- en E-horizonten niet in elk profiel even duidelijk worden waargenomen. Daarnaast vertonen de Bt-horizonten in de overige profielen een grotere dikte waardoor er minder en dunnere E-horizonten kunnen worden herkend.

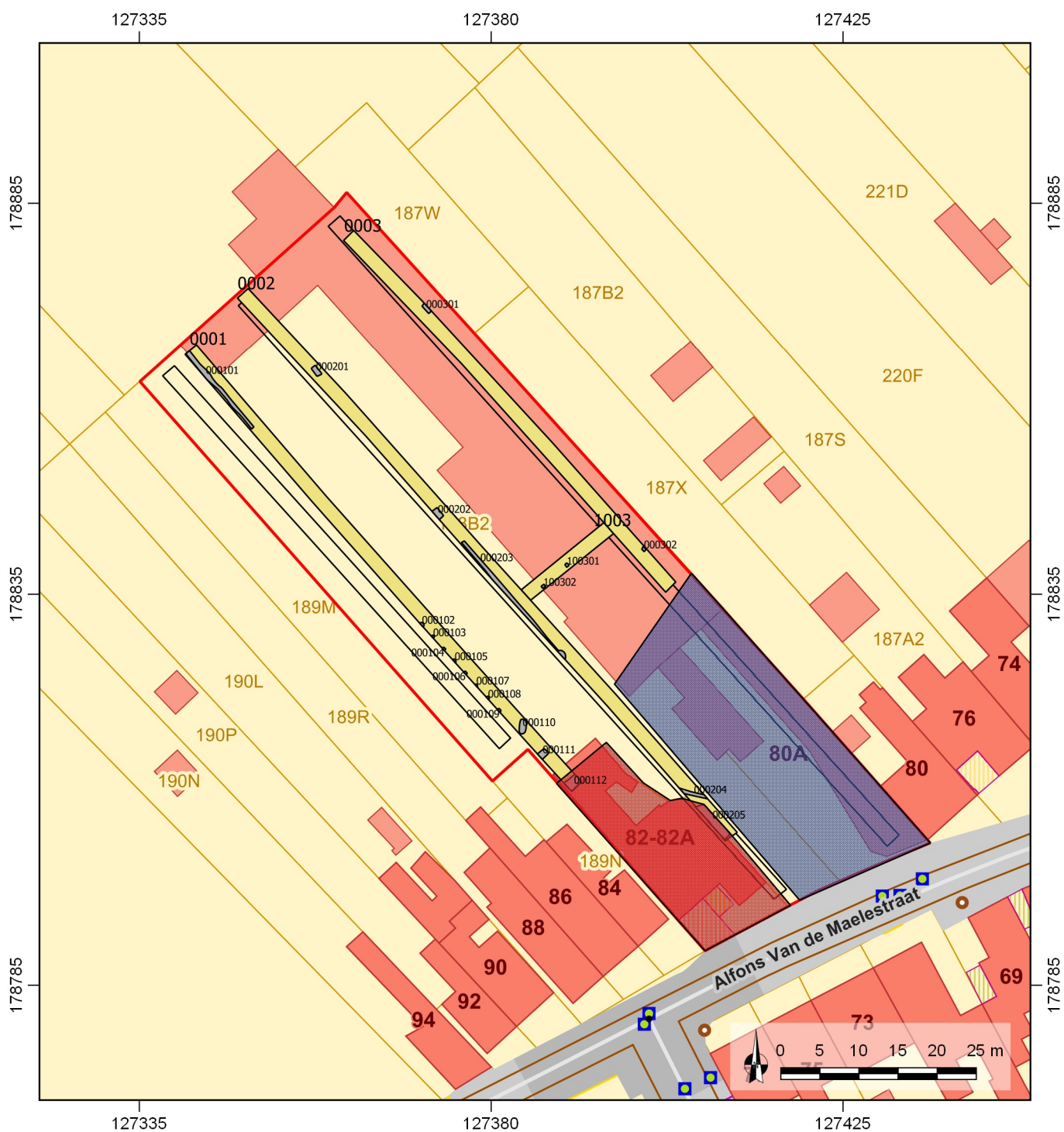
Hoewel het grootste gedeelte van het projectgebied wordt gekarteerd als een OB bodem, met een vermoedelijk diepe antropogene beïnvloeding, beperkt de antropogene beïnvloeding zich tot de Ap-horizont. De onderliggende horizonten zijn tijdens vorige werken op het terrein bewaard gebleven. Hierdoor is de kans groot dat het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed intact is gebleven in deze onderliggende horizonten.

2.2.2. Geomorfologie

Het projectgebied bevindt zich in het Schelde-Dender interfluvium, aan de rand van de vroegere alluviale vlakte van de Dender. Tijdens dit proefsleuvenonderzoek werd een leemrijke bodem waargenomen, zoals de Vlaamse bodemkaart voorspelde. Deze sedimenten kunnen worden gerelateerd aan de grote sedimentaccumulaties van eolische afzettingen langsheen de tertiaire getuigenheuvel in dit gebied afgezet tijdens het Weichseliaan (116 tot 11,7 ka) (DE MOOR 2000).

2.3. Assessment van de sporen, spoorcombinaties en archeologische structuren

In dit onderdeel van het assessmentrapport volgt een beschrijving van de archeologische site aan de hand van het sporenbestand of, in geval van artefactensites en de stratigrafie.

2021D294

Erembodegem A. Van De Maelestraat
Allesporenkaart

11/05/2021 Schaal 1/750

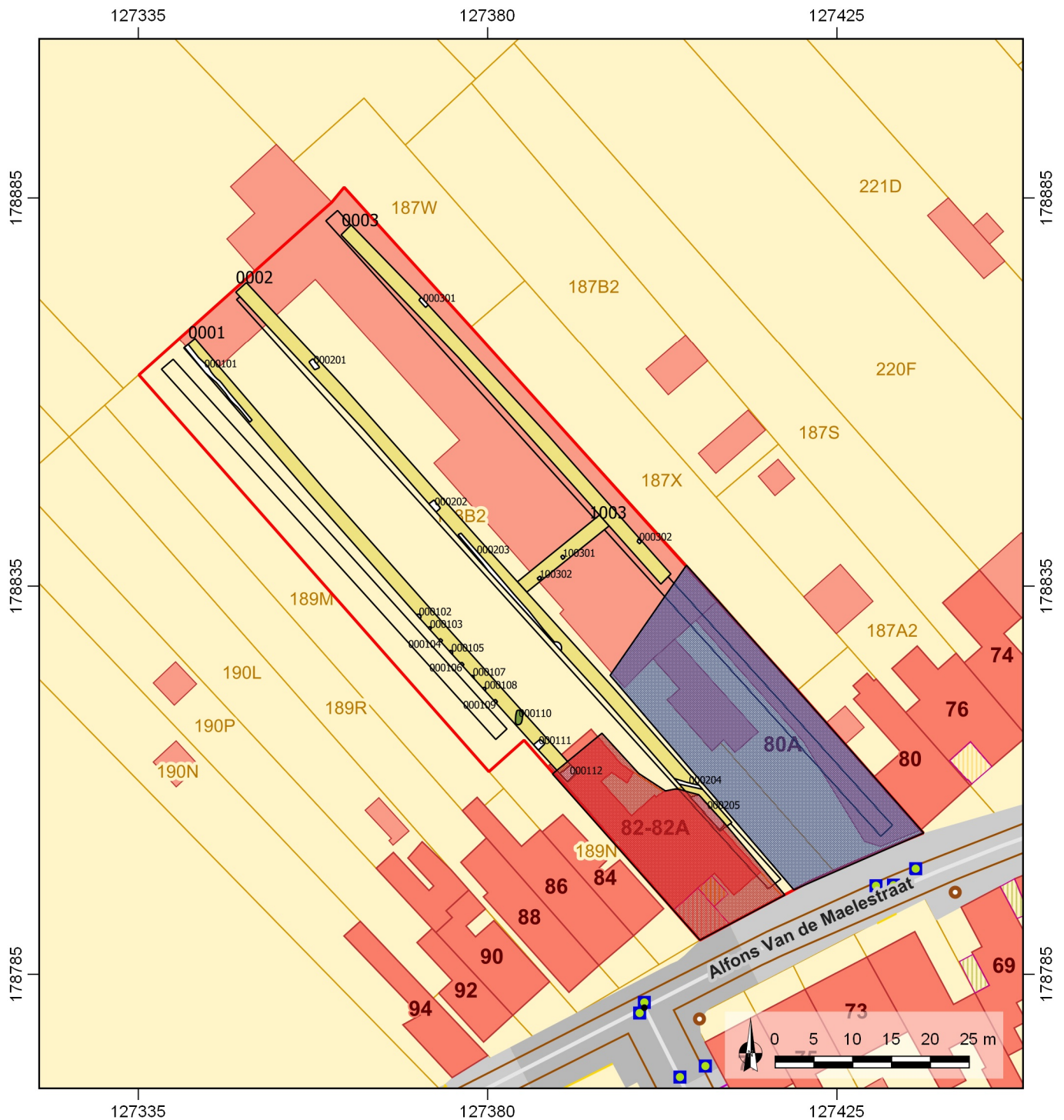
© Geopunt

De Logi & Hoorne
 ARCHEOLOGIE

Legende

Projectgebied	Ontoegankelijke zone
Uitgevoerd sleuvenplan	Werfinit
Alle sporen	

Figuur 8: Allesporenkaart binnen het projectgebied (© Geopunt)

2021D294
Erembodegem A. Van De Maelestraat
Allesporenkaart

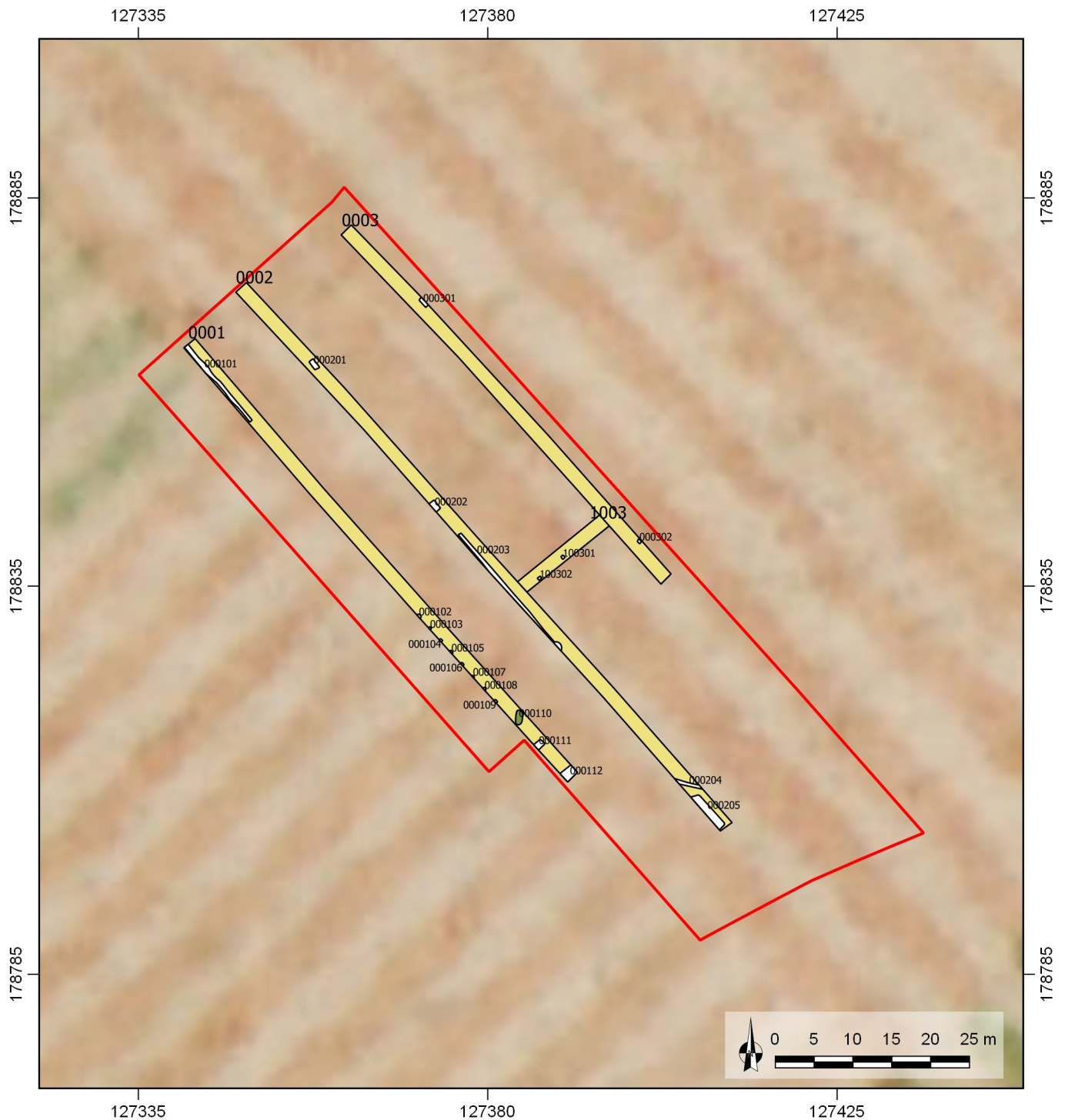
11/05/2021 Schaal 1/750
 © Geopunt

De Logi & Hoorne
 ARCHEOLOGIE

Legende

Projectgebied	Natuurlijke sporen
Uitgevoerd sleuvenplan	Ontoegankelijke zone
Recente sporen	Werfinit

Figuur 9: Datering van de sporen binnen het projectgebied (© Geopunt)

2021D294
Erembodegem A. Van De Maelestraat
Ferrariskaart (1771-1777)

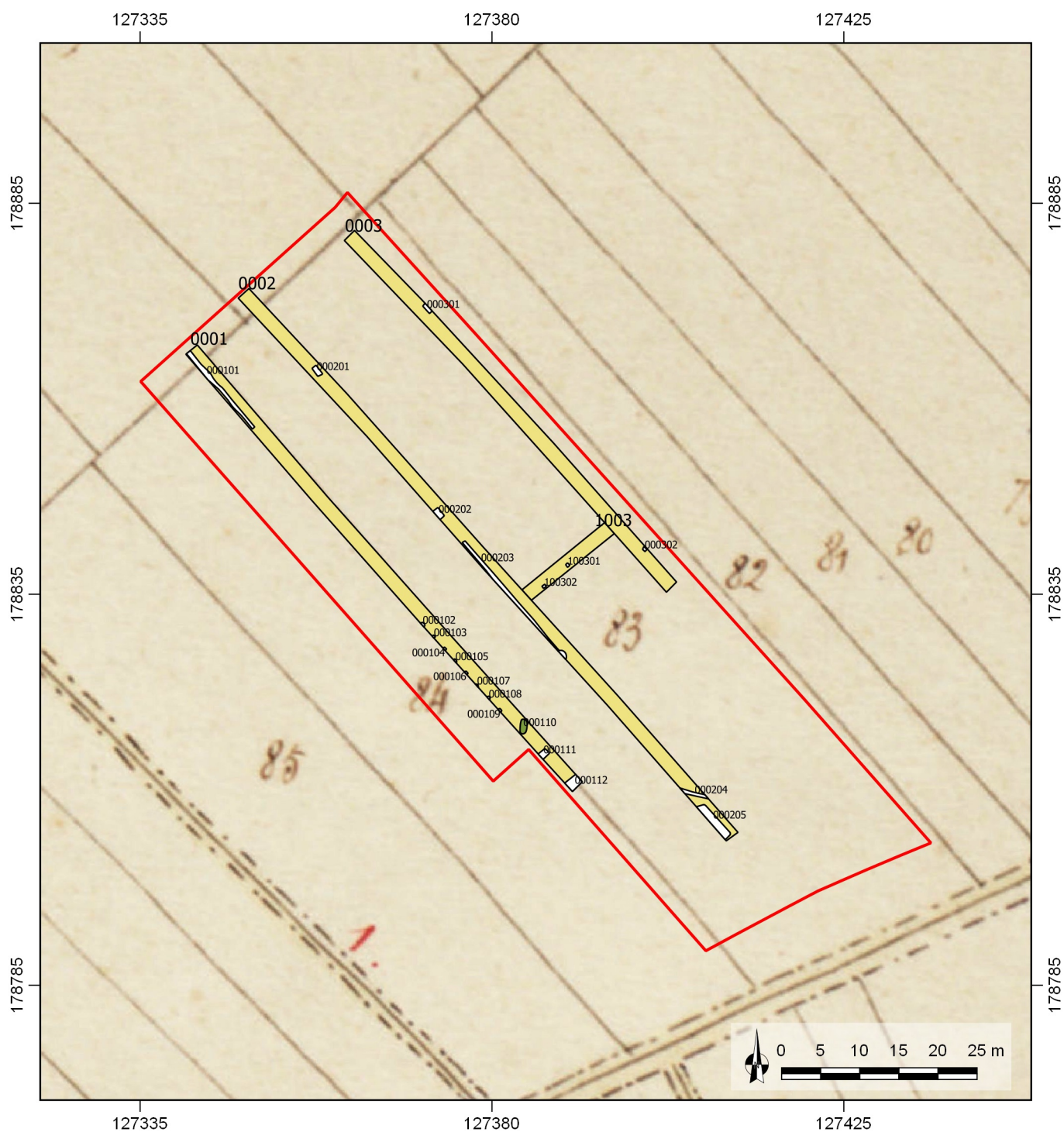
11/05/2021 Schaal 1/750
 © Geopunt

De Logi & Hoorne
 ARCHEOLOGIE

Legende

Projectgebied	Recente sporen
Uitgevoerd sleuvenplan	Natuurlijke sporen

Figuur 10: Projectie van de sporen op Ferrariskaart (© Geopunt)

2021D294
Erembodegem A. Van De Maelestraat
Atlas der Buurtwegen (ca. 1840)

11/05/2021 Schaal 1/750

© Geopunt

De Logi & Hoorne
 ARCHEOLOGIE

Legende

Projectgebied	Recente sporen
Uitgevoerd sleuvenplan	Natuurlijke sporen

Figuur 11: Projectie van de sporen op de Atlas der Buurtwegen (© Geopunt)

2.3.1. Stratigrafische opbouw van de archeologische site

De archeologische site vertoont geen complexe verticale of horizontale stratigrafie en binnen het projectgebied zijn geen complexe sporen of complexe spoorcombinaties aangetroffen. Alle sporen werden aangesneden in de ongestoorde moederbodem en enkele oversnijden elkaar. Het archeologisch niveau is met 19,56m TAW het laagst gelegen in de zuidelijke helft van het plangebied. Het hoogst gelegen deel van het archeologisch vlak is gelegen langs de noordoostelijke hoek van het projectgebied op 20,21m TAW. In het algemeen kan gesteld worden dat het archeologisch niveau afloopt in zuidelijke richting. Het oppervlak van het maaiveld situeert zich tussen 19,58m en 20,73m TAW en volgt het archeologisch vlak. Tijdens het onderzoek bleek dat het maaiveld voornamelijk langs de zuidelijke helft van het projectgebied sterk antropogeen beïnvloed is (*zie supra*). In de sleuven werden verschillende (uitgebroken) funderingsresten teruggevonden van gesloopte gebouwen.

2.3.2. Het sporenbestand algemeen

In de sleuven en het kijkvenster werden met het proefsleuvenonderzoek in totaal 21 sporen aangesneden waarvan 20 sporen een antropogene oorsprong kennen. Eén spoor is natuurlijk van aard. Op basis van de vulling, textuur en vorm van de sporen zijn alle sporen duidelijk recent van aard waaronder enkele uitbraaksporen van funderingspalen en nutsvoorzieningen en kuilen met recent afval en bouwpuin. Dit zijn restanten van de voormalige en onlangs gesloopte loodsen en het woonhuis op het terrein verschillende ophogingspakketten. Er werden geen complexe sporen of complexe spoorcombinaties aangetroffen.

2.4. Assessment van de vondsten

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden geen relevante archeologische vondsten aangetroffen.

2.5. Assessment van de stalen

Wegens een gebrek aan relevante sporen werden gedurende het proefsleuvenonderzoek geen stalen ingezameld. Staalnames van de aangetroffen sporen zouden geen potentiële kenniswinst opleveren of helpen bij het beantwoorden van de onderzoeksvragen (*zie deel 2 “Verslag van resultaten; hoofdstuk 1: 1.2.1. Vraagstelling*).

2.6. Conservatie-assessment

Het archief van het onderzoek zal bewaard worden bij De Logi & Hoorne bv, Canadezenlaan 1A, 9991 Adegem. Alle aangemaakte gegevens — dit omvat deze nota, de foto's, de figuren, de lijsten, de plannen kaarten en lagen in GIS — worden digitaal bewaard op minstens twee individuele dragers zodat ze bij vernietiging van één drager niet verloren zijn.

2.7. Datering en interpretatie van het onderzochte gebied

Tijdens het proefsleuvenonderzoek aan Van der Maelestraat in Erembodegem kon het archeologisch potentieel van het projectgebied onderzocht worden (archeologienota ID 16352). Het onderzoek leverde in totaal 21 sporen op. Slechts één spoor is natuurlijk van aard, de meeste zijn van antropogene oorsprong. Alle aangetroffen sporen zijn recent van aard, het gaat hierbij om kuilen, uitbraaksporen en verschillende greppels en grachten voor nutsvoorzieningen, die vooral de linken zijn aan de voormalige bebouwing en afbraak van deze bebouwing en loodsen.

2.8. Confrontatie met eerder uitgevoerd onderzoek

Op basis van de voorgaande studie van geografische gegevens, archeologische vindplaatsen uit de directe omgeving, historische kaarten, luchtfoto's en toponiemen werd de kans op de aanwezigheid van archeologische sites behoorlijk ingeschat.

Tijdens het vooronderzoek met ingreep in de bodem kon worden vastgesteld dat de aanwezige bodem grotendeels overeenkomt met de gekarteerde bodemtypes op de beschikbare bodemkaarten. De resultaten van het proefsleuvenonderzoek leverden geen sporen op die ouder zijn dan de nieuwe tijd en zijn terug te voeren op de 20ste eeuwse voormalige bebouwing. De bouw en sloop van deze structuren heeft het bodemarchief enigszins geschaad, voornamelijk langs de straatkant van het projectgebied. Deze schade aan het bodemarchief reflecteert zich op het terrein in de vorm van gedempte funderings- en uitbraaksporen.

Figuur 12: Overzicht sleuf 0001

Figuur 13: Overzicht sleuf 0002

Figuur 14: Overzicht sleuf 0003

Figuur 15: Natuurlijk spoor 000110

Figuur 16: Recent spoor 000201

Figuur 17: Recent spoor 000203

2.9. Verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed

Tot op heden werd binnen het plangebied geen melding gemaakt van enige archeologische vondsten. Historische kaarten geven aan het projectgebied in het derde kwart van de 18de eeuw in gebruik was als akkerland. Wegens de afwezigheid van relevante archeologische sporen lijkt met dit proefsleuvenonderzoek de maximale kenniswinst voor het projectgebied behaald. Er wordt verder geen archeologisch erfgoed binnen dit projectgebied verwacht gezien op basis van de resultaten van dit onderzoek het gebied geen extra kennispotentieel meer te bieden heeft.

2.10. Synthese

Op basis van het proefsleuvenonderzoek kunnen de onderzoeksvragen als volgt beantwoord worden:

-Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van een of meerdere archeologische sites?

De resultaten van het proefsleuvenonderzoek wijzen niet op de aanwezigheid van een archeologische site. Het proefsleuvenonderzoek leverde enkel recente sporen op, die grotendeels het restant zijn van funderingspalen afkomstig van de voormalige bebouwing binnen het terrein of restanten van het verwijderen van de bestaande bebouwing op het terrein

- Wat is de bodemopbouw en zijn er lokale variaties?

In het onderzoeksgebied kon één bodemtype worden waargenomen. Deze bestaat uit een Ap-horizont en een afwisseling tussen Bt- en E-horizonten. De C-horizont werd niet bereikt. Variaties kunnen worden waargenomen in de dikte en hoeveelheid Bt- en E-horizonten.

- Wat is de impact van bodemvormende factoren of processen op het bewaringspotentieel en de bewaringstoestand van het archeologisch erfgoed?

De antropogene invloed beperkt zich tot de Ap-horizont ($\pm 0,50\text{m}$). Het bewaringspotentieel van het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed is hierdoor hoog in de onderliggende horizonten.

Wegens een gebrek aan relevante archeologische sporen dienen de overige onderzoeksvragen zoals voorgesteld tijdens de melding en de vraagstelling (zie 1.3.1. Vraagstelling) niet beantwoord te worden.

2.11. Samenvatting

Op de percelen van 3650m² langs de Van der Maelestraat in Erembodegem wordt een meergezinswoning en twee woningen gepland waarvoor een archeologienota (ID 16352) diende opgesteld te worden. De eerste fase hiervan — het bureauonderzoek — kon geen uitsluitsel bieden over het archeologisch potentieel van het projectgebied. Er werd bijgevolg een proefsleuvenonderzoek in uitgesteld traject geadviseerd.

Het proefsleuvenonderzoek kon het archeologisch potentieel van het plangebied met de aanleg van 3 proefsleuven en een dwarssleuf voldoende evalueren. Hiermee werd 16,5% van de toegankelijke zone binnen het projectgebied onderzocht. Na de uitvoering van het proefsleuvenonderzoek bleek het projectgebied geen archeologisch interessante sporen te bevatten. Tijdens het vooronderzoek werd vastgesteld dat de aanwezige bodem grotendeels overeenkomt met de bodemtypes op de Belgische bodemkaart. De aangetroffen sporen zijn allen terug te koppelen aan de voormalige 20ste eeuwse bebouwing. Gezien er geen relevante archeologische sporen werden aangetroffen leidt dit tot de conclusie dat het plangebied bij een eventueel vervolgonderzoek geen verdere archeologische kenniswinst kan opleveren. Zodoende is het potentieel op kenniswinst bij een archeologisch vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving zo goed als nihil, waardoor verder terreinonderzoek niet noodzakelijk of nuttig is, gezien de geplande ontwikkelingen geen archeologische site zullen vernietigen.

HOOFDSTUK 2: BIBLIOGRAFIE EN BIJLAGEN

1. Bibliografie

DE MOOR G., 2000. *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart – Kaartblad 22 – GENT*, Brussel.

DONDEYNE S., VANIERSCOT L., LANGOHR R., VAN RANST E & DECKERS J., 2015. *De grote bodemgroepen van Vlaanderen. Kenmerken van de Reference Soil Groups volgens het internationale classificatiesysteem World Reference Base*, KU Leuven & Universiteit Gent in opdracht van Vlaamse overheid, Departement Leefmilieu, Natuur en Energie, Afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond, Natuurlijke Rijkdommen.

VAN NUFFEL J., BILLEMONT P., & HOORNE J., 2020. *Erembodegem (Aalst)-Van de Maelestraat 82 en 82 A*. DLH-archeologienota, Adegem.

VAN RANST E. & SYS C., 2000. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*. UGent.

2. Bijlagen

2.1. Lijst van plannen en kaarten

Figuur 1: Kadasterkaart met aanduiding van het projectgebied (© AGIV)	4
Figuur 2: Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt)	4
Figuur 3: Voorgesteld proefsleuvenplan binnen het projectgebied (© Geopunt)	6
Figuur 4: Uitgevoerd proefputplan binnen het projectgebied (© Geopunt)	7
Figuur 5: Foto van referentieprofiel 01	9
Figuur 6: Geregistreerde profielwanden binnen het projectgebied (© Geopunt)	10
Figuur 7: Absolute waarde van het archeologisch niveau (© Geopunt)	10
Figuur 8: Allesporenkaart binnen het projectgebied (© Geopunt)	12
Figuur 9: Datering van de sporen binnen het projectgebied (© Geopunt)	13
Figuur 10: Projectie van de sporen op Ferrariskaart (© Geopunt)	14
Figuur 11: Projectie van de sporen op de Atlas der Buurtwegen (© Geopunt)	15
Figuur 12: Overzicht sleuf 0001	17
Figuur 14: Overzicht sleuf 0003	17
Figuur 16: Recent spoor 000201	17
Figuur 13: Overzicht sleuf 0002	17
Figuur 15: Natuurlijk spoor 000110	17
Figuur 17: Recent spoor 000203	17

2.3. Fotolijst

Fotolijst
2021D294 ERE-VDM-21

Fotonummer	Coördinaten foto	Type foto	Werkput	Vlak	Sector	Vak	Datum	Soort
000101.F.1	X: 127343.50624699999753; Y: 178863.114360000000685; Z: 19.930227599999999611	vlakfoto	1	1	/	/	10/05/2021 8:46:49	Digitaal
000102.F.1	X: 127371.13470599999671; Y: 178831.172699999999553; Z: 19.9275640000000000277	vlakfoto	1	1	/	/	10/05/2021 9:00:26	Digitaal
000103.F.1	X: 127372.557769000000637; Y: 178829.571315000000833; Z: 19.930728999999999473	vlakfoto	1	1	/	/	10/05/2021 9:02:12	Digitaal
000104.F.1	X: 127373.95665399999416; Y: 178827.999879000000997; Z: 19.957416999999999518	vlakfoto	1	1	/	/	10/05/2021 9:04:03	Digitaal
000105.F.1	X: 127375.315629000000426; Y: 178826.512492000000893; Z: 19.962344999999999118	vlakfoto	1	1	/	/	10/05/2021 9:05:50	Digitaal
000106.F.1	X: 127376.67805699999735; Y: 178824.96607799999785; Z: 19.9874230000000001774	vlakfoto	1	1	/	/	10/05/2021 9:07:34	Digitaal
000107.F.1	X: 127378.08552000000041; Y: 178823.397763999999391; Z: 19.9650229999999998632	vlakfoto	1	1	/	/	10/05/2021 9:09:10	Digitaal
000108.F.1	X: 127379.581126000000459; Y: 178821.722058999999244; Z: 19.92760300000000001288	vlakfoto	1	1	/	/	10/05/2021 16:18:22	Digitaal
000109.F.1	X: 127381.024839000000516; Y: 178820.168541999999943; Z: 19.996496000000000000871	vlakfoto	1	1	/	/	10/05/2021 9:12:16	Digitaal
000110.F.1	X: 127384.00625999999933; Y: 178818.08997199999703; Z: 19.854524000000000001394	vlakfoto	1	1	/	/	10/05/2021 9:14:39	Digitaal
000111.F.1	X: 127386.57389600000017; Y: 178814.604415000000888; Z: 19.821103000000000000804	vlakfoto	1	1	/	/	10/05/2021 9:16:05	Digitaal
0001.F.1		vlakfoto	1	1	/	/	10/05/2021 9:17:33	Digitaal
0001.F.2		vlakfoto	1	1	/	/	10/05/2021 9:20:10	Digitaal
0001.F.3		vlakfoto	1	1	/	/	10/05/2021 9:21:03	Digitaal
000112.F.1	X: 127390.577218000000581; Y: 178810.70704899999864; Z: 19.909804000000000000826	vlakfoto	1	1	/	/	10/05/2021 9:26:56	Digitaal
000201.F.1	X: 127357.580384999999384; Y: 178863.60179700001027; Z: 19.82378299999999998622	vlakfoto	1	1	/	/	10/05/2021 9:41:26	Digitaal
000202.F.1	X: 127373.16116499999771; Y: 178845.34512899999939; Z: 19.515274000000000001964	vlakfoto	1	1	/	/	10/05/2021 9:58:09	Digitaal
000203.F.1	X: 127378.603915999999275; Y: 178839.157055999999637; Z: 19.742148000000000000721	vlakfoto	1	1	/	/	10/05/2021 10:10:26	Digitaal
0002.F.1		vlakfoto	1	1	/	/	10/05/2021 10:20:47	Digitaal
0002.F.2		vlakfoto	1	1	/	/	10/05/2021 10:21:41	Digitaal
0002.F.3		vlakfoto	1	1	/	/	10/05/2021 10:22:50	Digitaal
000301.F.1	X: 127371.67721799999708; Y: 178871.558728000000361; Z: 20.120865000000000001241	vlakfoto	1	1	/	/	10/05/2021 10:38:37	Digitaal
000302.F.1	X: 127399.519906000000136; Y: 178840.80251599999961; Z: 19.96333299999999998663	vlakfoto	1	1	/	/	10/05/2021 11:02:15	Digitaal
0003.F.1		vlakfoto	1	1	/	/	10/05/2021 11:04:32	Digitaal
0003.F.2		vlakfoto	1	1	/	/	10/05/2021 11:05:47	Digitaal
000204.F.1	X: 127405.918950999999665; Y: 178809.482090000000497; Z: 19.7059359999999999595	vlakfoto	1	1	/	/	10/05/2021 11:14:34	Digitaal
000205.F.1	X: 127408.280847999999488; Y: 178806.257303999999884; Z: 19.68240799999999998793	vlakfoto	1	1	/	/	10/05/2021 11:16:16	Digitaal
1003.F.1		vlakfoto	1	1	/	/	10/05/2021 11:32:46	Digitaal
100301.F.1	X: 127389.656394000000509; Y: 178838.72794899999928; Z: 19.930309000000000001163	vlakfoto	1	1	/	/	10/05/2021 16:57:41	Digitaal
100302.F.1	X: 127386.655689999999559; Y: 178836.018167000001199; Z: 19.944586000000000001036	vlakfoto	1	1	/	/	10/05/2021 11:31:01	Digitaal

[illegible][illegible]

2.5. Referentieprofiel

profielnummer	nummer aardkundige eenheid/laag	benaming aardkundige eenheid	begindiepte (cm)	einddiepte (cm)	ondergrens bereikt?	nat-vochtig- droog	textuur	Kleur visueel	fenomenen - processen	grensudelijkheid ondergrens	grensregelmatigheid ondergrens	andere relevante observaties
BP0201	1	A0	0	50	ja	vochtig	A	Bruin	antropogeen verstoord	abrupt	recht	
BP0201	2	Bt1	50	75	ja	vochtig	A	grijsbruin	kleaanraking	abrupt	recht	
BP0201	3	E1	75	80	ja	vochtig	L	beige	uitloging	abrupt	recht	
BP0201	4	Bt2	80	105	ja	vochtig	A	grijsbruin	kleaanraking	abrupt	recht	
BP0201	5	E2	105	110	ja	vochtig	L	beige	uitloging	abrupt	recht	
BP0201	6	Bt3	110	145	ja	vochtig	A	grijsbruin	kleaanraking	abrupt	recht	